

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออม
เพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ
จังหวัดอ่างทอง*

A confirmatory factors analysis of the factors that affect participation in saving
plans for old age pensions through National Saving Fund of the informal
employees in Angthong province

ณัฐิกา ณะขว้าง (Nuttika Thanakwang)

ธีระวัฒน์ จันทิก (Thirawat Chantuk)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติ และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานนอกระบบในจังหวัดอ่างทอง ที่เข้าร่วมแผนการออมหรือเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 420 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้ดัชนีวัดความกลมกลืน 6 ดัชนี ได้แก่ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์, ค่า GFI, ค่า AGFI, ค่า RMSEA, ค่า SRMR และค่า CFI

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกัน โดยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 122.61 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 106 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.129 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA) เท่ากับ 0.02 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ต่อองศาอิสระ (Chi-Square/ df) มีค่าเท่ากับ 1.157

คำสำคัญ: แผนออมทรัพย์, เงินบำนาญชราภาพ, กองทุนการออมแห่งชาติ, พนักงานอย่างไม่เป็นทางการ

* เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการ

** หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เบอร์โทรศัพท์ :

Abstract

This research objective is to study the causal factors affecting the participation in savings plans for old age pensions through National Saving Fund and examine the concordance between the causal relationship model for factors affecting the participation for savings plans for old age pensions through National Saving Fund of the informal employees in Angthong Province and the empirical data. The sample for this research were 420 people who are informal employees in Angthong province and were participants or members of the National Saving Fund's saving plan.

The research instrument used in this research is the questionnaire about causal factors affecting the participation for savings plans. The descriptive statistics techniques used were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The inferential statistics techniques used in hypothesis testing were the 6 harmony indexes indicators which include: Chi-square, GFI, AGFI, RMSEA, SRMR, and CFI.

The examine of the causal relationship model for factors affecting the participation for savings plans for old age pensions through National Saving Fund of the informal employees in Angthong Province and the empirical data shows that the causal relationship model for factors affecting the participation for savings plans for old age pensions through National Saving Fund of the informal employees in Angthong Province and the empirical data are consistent, with Chi – square value of 122.61, at 106 degrees of freedom, P-value is 0.129, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) is 0.02 and the Chi – square per Chi-Square df is 1.157

Keyword: Saving plan , Old age pension , National Saving Fund , Informal Employees

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทั้งชายและหญิงมีแนวโน้มที่จะมีอายุยืนยาวมากขึ้น ประชากรชายมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 70 ปี ในปี 2555 เป็น 73 ปี ในปี 2563 และ ประชากรหญิงมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 76 ปี ในปี 2555 เป็น 80 ปี ในปี 2563 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556) โดยอายุขัยเฉลี่ยในปัจจุบันของไทยสูงเป็นอันดับที่ 4 ในกลุ่มประเทศอาเซียน รองจาก สิงคโปร์ บรูไน และ มาเลเซีย (Population Reference, 2556)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ปี 2557 สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.9ของประชากรทั้งหมด(สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2558)

ระบบบำนาญในภาพรวมของประเทศไทยมีลักษณะเป็นระบบบำนาญบนพื้นฐานอาชีพ คือผู้มีอาชีพบางประเภทเท่านั้นที่มีหลักประกันรายได้ยามชราภาพอย่าง (วรเวศม์ สุวรรณระดา และ วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์, 2553: 41) ในขณะที่ยังมีจำนวนประมาณสองในสามของประชากรวัยแรงงานทั้งหมดเป็นแรงงานนอกระบบที่ยังขาดหลักประกันด้านรายได้อย่างเป็นทางการ (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558)

เมื่อประเทศไทยเผชิญสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว เป็นความท้าทายของภาครัฐที่จะต้องจัดการกับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น โดยแนวทางที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับและนำไปปฏิบัติ ก็คือการพัฒนาาระบบบำนาญยามเกษียณของประเทศ (สำนักนโยบายการออมและการลงทุน, 2558) รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (National Saving Fund) ขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก และเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพเมื่ออายุ 60 ปีบริบูรณ์ (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบในจังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมหรือปรับปรุงรูปแบบการสร้างเงินบำนาญยามชราภาพในระบบกองทุนการออมแห่งชาติให้เหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันให้กับชีวิตในยามที่ไม่มีรายได้ประจำ และเป็นส่วนหนึ่งของการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variables) ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางการเงิน
 - 1.1 เงินสะสมของสมาชิก
 - 1.2 เงินสมทบของรัฐบาล

- 1.3 อัตราผลตอบแทนของเงินสะสมและเงินสมทบ
2. ปัจจัยด้านสถาบันการออม
 - 2.1 การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ
 - 2.2 ความยืดหยุ่นของการส่งเงินสะสม
 - 2.3 ความน่าเชื่อถือ
 - 2.4 ชื่อเสียงและภาพลักษณ์
 - 2.5 ช่องทางการติดต่อ
3. ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม
 - 3.1 สิทธิประโยชน์กรณีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์
 - 3.2 สิทธิประโยชน์กรณีทุพพลภาพก่อนอายุครบ 60 ปี
 - 3.3 สิทธิประโยชน์กรณีลาออกจากกองทุน
 - 3.4 สิทธิประโยชน์กรณีเสียชีวิต

ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variables) ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน
 - 1.1 การสร้างความมั่นคงและการสร้างหลักประกันรายได้
 - 1.2 การคำนึงถึงภาระของบุตรหลาน
 - 1.3 การคำนึงถึงภาระของสังคม
2. ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล
 - 2.1 การจ่ายเงินสมทบให้ตามเกณฑ์อายุของสมาชิก
 - 2.2 การค้าประกันอัตราผลตอบแทน
 - 2.3 การจ่ายเงินดำรงชีพกรณีรับเงินต่ำกว่าบำนาญขั้นต่ำ
3. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ
 - 3.1 การขาดและหรือยังไม่มีหลักประกันรายได้อายุมขรภาพ
 - 3.2 สวัสดิการเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอดำรงชีพ
 - 3.3 สิทธิตามกฎหมายที่ควรจะได้รับ

2. ขอบเขตด้านประชากร

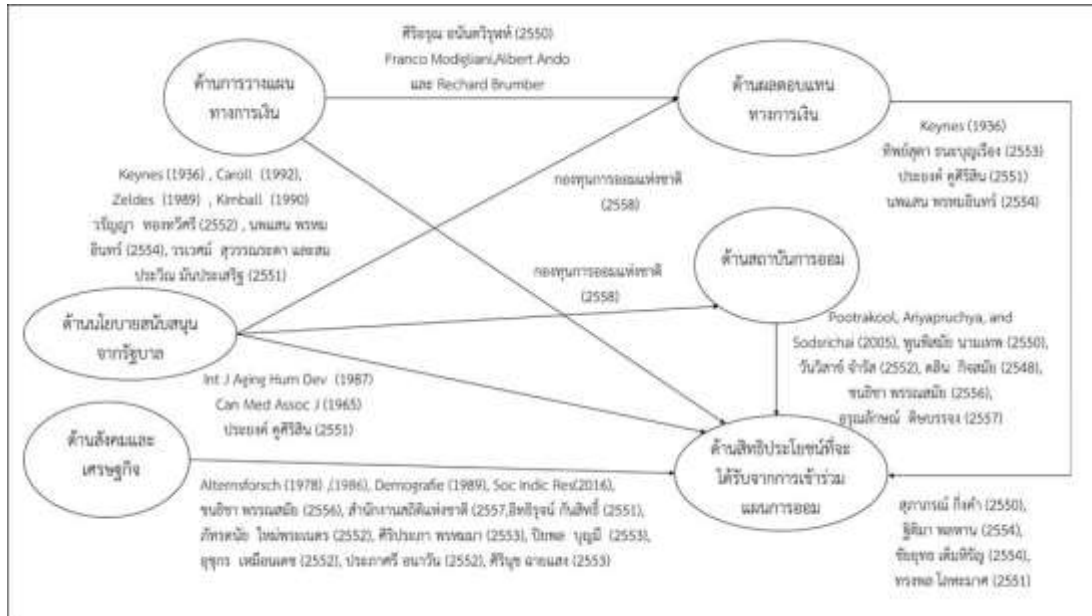
ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ แรงงานนอกระบบ ในจังหวัดอ่างทอง อายุตั้งแต่ 15 - 60 ปี ที่เข้าร่วมแผนการออม หรือเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 1,800 คน

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะข้อมูลจะต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง คือการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) จึงใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ นั่นคือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ตัวอย่าง (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) ซึ่งในการวิจัยนี้มีการศึกษาตัวแปร จำนวน 21 ตัวแปรดังนั้น งานวิจัย

นี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานนอกระบบ ในจังหวัดอ่างทอง อายุตั้งแต่ 15 - 60 ปี ที่เข้าร่วมแผนการออม หรือ เป็นสมาชิก กอช. จำนวน 420 ตัวอย่าง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการออม

การออม หมายถึง การเก็บสะสมรายได้ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้จ่ายเพื่อการบริโภค หรือเป็นรายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตแล้วนำไปเก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายในอนาคต (พรพรรณ วัฒนวิชัย, 2545: 12)

แบบจำลองสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคและพฤติกรรมการออมของคนในระบบเศรษฐกิจ คือ แบบจำลองวงจรชีวิตและรายได้ถาวร (Life-cycle Permanent Income Hypothesis) ที่มาจากผลงานวิจัยของ Modigliani and Brumberg (1954) และ Friedman (1975) ซึ่งได้อธิบายว่า ผู้บริโภคจะพยายามจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งชีวิต เพื่อรักษาระดับการบริโภคให้เป็นไปอย่างราบรื่นตลอดช่วงอายุขัยของตน (Consumption Smoothing) ทั้งนี้ การจัดสรรทรัพยากรระหว่างเวลาของผู้บริโภค สามารถทำได้โดยการออมและการกู้ยืมเงิน เมื่อผู้บริโภคคาดว่าจะระดับรายได้จะลดลงในอนาคต เขาก็จะออมเงินในปัจจุบันเพื่อรักษาระดับการบริโภคให้เป็นไปอย่างราบรื่นในอนาคต

แรงงานนอกระบบ

แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานเช่นเดียวกับแรงงานในระบบ (แรงงานในระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ได้รับความคุ้มครองหรือหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

จากการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแรงงานนอกระบบในไตรมาสที่ 3 เดือน ก.ค. – ก.ย. พ.ศ. 2557 พบว่า จากผู้มีงานทำทั้งหมด 38.4 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 22.1 ล้านคน หรือร้อยละ 57.6 (ชายร้อยละ 54.8 หญิงร้อยละ 45.2) และเป็นแรงงานในระบบ 16.3 ล้านคน หรือร้อยละ 42.4 (ชายร้อยละ 54.0 หญิงร้อยละ 46.0) จะเห็นว่า ผู้มีงานทำที่เป็นแรงงานนอกระบบมีสัดส่วนมากกว่าแรงงานในระบบ

ผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 ในเดือน มิ.ย. – ส.ค. พ.ศ. 2557 สรุปผลที่สำคัญได้ ดังนี้ ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ในปี 2537 มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 ร้อยละ 10.7 ร้อยละ 12.2 ในปี 2545 2550 2554 ตามลำดับ ผลการสำรวจ พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด (ชายร้อยละ 13.8 และหญิงร้อยละ 16.1)

กองทุนการออมแห่งชาติ

กองทุนการออมแห่งชาติ หรือ กอช. หมายถึง กองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

ผู้เป็นสมาชิก กอช. จะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสมาชิกกองทุนอื่นหรืออยู่ในระบบบำนาญอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

การจ่ายเงินเข้ากองทุน มาจาก 2 ฝ่าย คือ สมาชิกจ่ายสะสม และรัฐบาลจ่ายสมทบ ดังนี้

1. สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่งๆ ต้องไม่เกิน 13,200 บาท
2. รัฐบาลจ่ายเงินสมทบตามระดับอายุของสมาชิก และเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสม โดยมีอัตราตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

การจ่ายเงินออกจากกองทุน แบ่งออกเป็นกรณีต่างๆ ดังนี้

1. กรณีสมาชิกอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ให้มีสิทธิได้รับเงินบำนาญจากเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ของเงินดังกล่าวไปตลาดอายุชั้ย
2. กรณีสมาชิกทุพพลภาพก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ สมาชิกจะขอรับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมทั้งหมดหรือบางส่วนจากกองทุนก็ได้ โดยให้ขอรับได้เพียงครั้งเดียว ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบจะจ่ายเป็นเงินบำนาญให้สมาชิกเมื่ออายุครบ 60 ปี

3. กรณีสมาชิกลาออกจากกองทุน ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมจากกองทุน ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบให้ตกเป็นของกองทุน

4. กรณีสมาชิกเสียชีวิต กองทุนจะจ่ายเงินที่มีอยู่ในบัญชีของสมาชิกผู้ตายให้แก่บุคคลที่สมาชิกผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ต่อกองทุน หรือหากมิได้แสดงเจตนาไว้จะจ่ายให้แก่ทายาท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย : การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจในระดับจุลภาค ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำ (หรือไม่ออม) พบว่า รายได้และความสม่ำเสมอของการได้รับรายได้จะส่งผลให้ผู้มีงานทำออมเงิน แต่หากผู้มีงานทำต้องกู้ยืมเงินก็จะทำให้กลายเป็นผู้ไม่ออมเงิน การมีลักษณะนิสัยรู้จักการวางแผนในการดำเนินชีวิตจะส่งผลให้ผู้มีงานทำออมเงิน หากมีบุตรมากขึ้นผู้มีงานทำก็จะมีแนวโน้มกลายเป็นผู้ไม่ออมเงิน นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับการเงินก็จะส่งผลต่อการเป็นผู้ออมเงินด้วย

วันวิสาข์ จำรัส (2552) ได้ศึกษาการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมประเภทต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมกับธนาคารมากที่สุด คือ ผู้ยื่นชักชวน/พนักงานชักชวน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมกับบริษัทประกันชีวิตมากที่สุด คือ เพื่อเป็นหลักประกันให้ตนเองและครอบครัว ปัจจัยที่มีผลต่อการออมกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพมากที่สุด คือ เพื่อเป็นไว้ใช้ในยามชราภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมในการลงทุนสินทรัพย์หรือหลักทรัพย์ทางการเงินมากที่สุด คือ เพื่อเป็นหลักประกันให้ตนเองและคนในครอบครัว และเพื่อเก็งกำไร ปัจจัยที่มีผลต่อการออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์และสถาบันการเงินอื่นมากที่สุด คือ เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราภาพ

วรัญญา ทองทวีศรี (2552) ได้ศึกษารูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของประชาชนในเขตชนบท อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการออมส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบเงินฝากธนาคารมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบเงินฝากธนาคาร ได้แก่ ต้องการเก็บเงินไว้ยามเจ็บป่วย / ชราภาพมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการเก็บออมไว้ให้บุตรหลาน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบสมาชิกชมรมบำนาญกิจสงเคราะห์ ได้แก่ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพของตนเอง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วย / ชราภาพ รองลงมา คือ มีผลตอบแทนคุ้มค่าและแน่นอน ต้องการเก็บออมไว้ให้บุตรหลาน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบประกันชีวิต ได้แก่ ประกันชีวิตให้ความคุ้มครองหลายด้าน

นพแสน พรหมอินทร์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีการวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน การคิดและวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีสัดส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว ปัจจัยหลักที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ คือ ให้ผลตอบแทนสูง รองลงมา ได้แก่ ความสะดวกในการใช้บริการ พนักงานให้การแนะนำและดูแลเป็นอย่างดี การจ่ายภาระผูกพันที่ได้รับเงินต้นคืนแน่นอนไม่สูญหาย และปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากที่สุด คือ การวางแผนทางการเงินรองลงมา ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การวางแผนชีวิต การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และความสามารถในการออม ตามลำดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ แรงงานนอกระบบ ในจังหวัดอ่างทอง อายุตั้งแต่ 15 - 60 ปี ที่เข้าร่วมแผนการออม หรือเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวนประชากร 1,800 คน ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนประชากร 1,000 คน ธนาคารออมสิน จำนวนประชากร 450 คน และ ธนาคารกรุงไทย จำนวนประชากร 350 คน (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานนอกระบบ ในจังหวัดอ่างทอง อายุตั้งแต่ 15 - 60 ปี ที่เข้าร่วมแผนการออม หรือเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 420 ตัวอย่าง

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยได้กำหนดชั้นภูมิ (Stratum) ตามแต่ละสถาบันการเงิน ดังนั้น จะมีจำนวนทั้งหมด 3 ชั้นภูมิ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 230 คน ธนาคารออมสิน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 105 คน และ ธนาคารกรุงไทย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 85 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นการเลือกตอบซึ่งแบบสอบถามส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ ลักษณะเป็นประโยคข้อความ จำนวน 42 ข้อ ประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ลักษณะเป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นส่วนตัวและข้อเสนอแนะ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและเป็นข้อมูลพื้นฐานของเนื้อหาในแบบสอบถาม

3.2 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน

3.3 พัฒนาข้อคำถามในแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) หากค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม จากการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปจัดชุดและกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ใช้กับประชากรเป้าหมาย (Pretest) แต่เป็นคนละกลุ่ม จำนวน 30 คนหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation)

3.5 ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกจากข้อ 3.4 มาวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าแอลฟาจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่า มีความเชื่อมั่นสูง โดยมีค่า 0.7 ขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548: 445)

3.6 ปรับปรุงรูปแบบสอบถามจนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

3.7 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดการข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

4.1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item Total Correlation และเลือกปัจจัยที่มีค่า Corrected Item Total Correlation ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (นลินี สุขเกษม, 2551, อ้างถึงในบุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545)

4.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554) ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 หรือตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จะแสดงถึงความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ดีที่สุด โดยในที่นี้ผู้วิจัยทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าเท่ากับ .983

4.2 การตรวจสอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวที่อิสระต่อกัน (Multicollinearity)

4.2.1 ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระ หากค่า Tolerance มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ น้อย แต่ถ้าค่า Tolerance เข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ มาก นั่นหมายถึง ทำให้เกิด Multicollinearity (Menard, 1995. อ้างถึงใน Field, 2000.)

4.2.2 ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ของตัวแปรอิสระ มีค่าระหว่าง 0 ถึง ∞ ถ้าหากค่า VIF มีค่ามาก แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ มาก หรือถ้าหากค่า VIF เข้าใกล้

10 หรือมากกว่า แสดงว่ามีระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ มาก ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Myers, 1990; Bowerman and O'Connell, 1990. อ้างถึงใน Field, 2000.) หากค่า VIF มีค่าไม่เข้าใกล้ 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันต่อกัน

4.3 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

4.3.1 สถิติทดสอบ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ตัวอย่างที่จะนำมาวิเคราะห์โดยเทคนิค Factor Analysis ถ้าค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่ 1) แสดงว่า เทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ และถ้าค่า KMO มีค่าน้อย (เข้าสู่ 0) แสดงว่า เทคนิค Factor Analysis ไม่เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ โดยทั่วไปถ้าค่า KMO < 0.5 จะถือว่า ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

4.3.2 Bartlett's Test of Sphericity เป็นค่าสถิติทดสอบสมมติฐานที่มีการแจกแจง โดยประมาณแบบไค-สแควร์ (Chi-Square) โดยดูจากค่า Significance ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่าตัวแปรนั้น มีความสัมพันธ์กัน หรือตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นอิสระกัน จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

4.4 การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Goodness-of-Fit Measures) และการคำนวณขนาดของอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัย

4.4.1 ค่าสัดส่วนไค-สแควร์ (χ^2/df) หรือค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์พร้อมค่าองศาอิสระ ควรจะมีค่าไม่เกิน 3.00 (สุภมาส อังศุโชติ และ คณะ, 2554)

4.4.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit Index: GFI) หากมีค่า > 0.9 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair; et al, 2010: 667, Kelloway, 1998: 27, Diamantopoulos and Siguaw, 2000: 87)

4.4.3 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่สอดคล้องกันของแบบจำลองที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยบราวน์ และ คูเดค (Browne and Cudeck, 1993: 144) อธิบายไว้ว่า ค่า RMSEA ที่น้อยกว่า .05 แสดงว่า มีความกลมกลืนสนิท (Close fit) ทั้งนี้ ค่า RMSEA ที่ใช้ได้และถือว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นมาสอดคล้องกันกับโมเดล ควรจะมีค่าไม่เกิน .08

4.4.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน / สอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness - of - fit Index: AGFI) ซึ่งได้จากการนำ GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

4.4.5 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual: Standardized RMR หรือ SRMR) เป็นค่าที่บอกความคลาดเคลื่อนของโมเดล ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.4.6 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) ค่า CFI ที่เกิน 0.90 แสดงว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นมีความกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าแบบจำลองสมมติฐาน (Kelloway. 1998: 31; Hair et al, 2010: 668-669)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 55.48 และเป็นเพศชายจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 44.52 มีช่วงอายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา คือ อายุ 51-55 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 20.95 เกินครึ่งมีการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 มีอาชีพค้าขาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 26.43 รองลงมา คือ อาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 24.05 มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 33.81 รองลงมา คือ มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 30.48 กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแผนการออมหรือกองทุนการออมแห่งชาติ ผ่านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 ครึ่งหนึ่งเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านสถาบันการเงิน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ธนาคารออมสิน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งคาดว่าจะสามารถส่งเงินออมเข้ากองทุนได้ 3,001 – 6,000 บาทต่อปี จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 70.48

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยผลตอบแทนทางการเงิน ด้านเงินสะสมของสมาชิก อยู่ในระดับมาก (3.97) ด้านเงินสมทบของรัฐบาล อยู่ในระดับมาก (4.00) ด้านอัตราผลตอบแทนของเงินสะสมและเงินสมทบ อยู่ในระดับมาก (4.13)

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการวางแผนทางการเงินด้านการสร้างความมั่นคงและการสร้างหลักประกันรายได้ อยู่ในระดับมาก (4.09) ด้านการคำนึงถึงภาระของบุตรหลาน อยู่ในระดับมาก (4.09) ด้านการคำนึงถึงภาระของสังคม อยู่ในระดับมาก (4.16)

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการสนับสนุนจากรัฐบาล ด้านการจ่ายเงินสมทบให้ตามเกณฑ์ อายุของสมาชิก อยู่ในระดับมาก (4.08) ด้านการรับประกันอัตราผลตอบแทน อยู่ในระดับมาก (4.00) ด้านการจ่ายเงินดำรงชีพกรณีรับเงินต่ำกว่าบำนาญขั้นต่ำ อยู่ในระดับมาก (4.11)

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสถาบันการออม ด้านการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ อยู่ในระดับมาก (4.10) ด้านความยืดหยุ่นของการส่งเงินสะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (4.23) ด้านความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก (4.20) ด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ อยู่ในระดับมาก (4.10) ด้านช่องทางการติดต่อ อยู่ในระดับมาก (4.10)

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการขาดและหรือยังไม่มีหลักประกันรายได้ยามชราภาพ อยู่ในระดับมาก (4.10) ด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ อยู่ในระดับมาก (4.13) ด้านสิทธิตามกฎหมายที่ควรจะได้รับ อยู่ในระดับมาก (4.13)

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมแผนการออม กรณีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ อยู่ในระดับมาก (4.17) กรณีทุพพลภาพก่อนอายุครบ 60 ปี อยู่ในระดับมาก (4.19) กรณีลาออกจากกองทุน อยู่ในระดับมาก (4.17) กรณีเสียชีวิต อยู่ในระดับมาก (4.17)

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบจังหวัดอ่างทอง กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 1 ดัชนีความกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อบำนาญยามชราภาพผ่าน กอช. ของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง หลังปรับค่าความสอดคล้อง

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
Chi-square/ df	< 2	122.61/106	ผ่านเกณฑ์
p-value of Chi-square	> 0.05	0.129	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.92	1.00	ผ่านเกณฑ์
NFI	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.01	ผ่านเกณฑ์

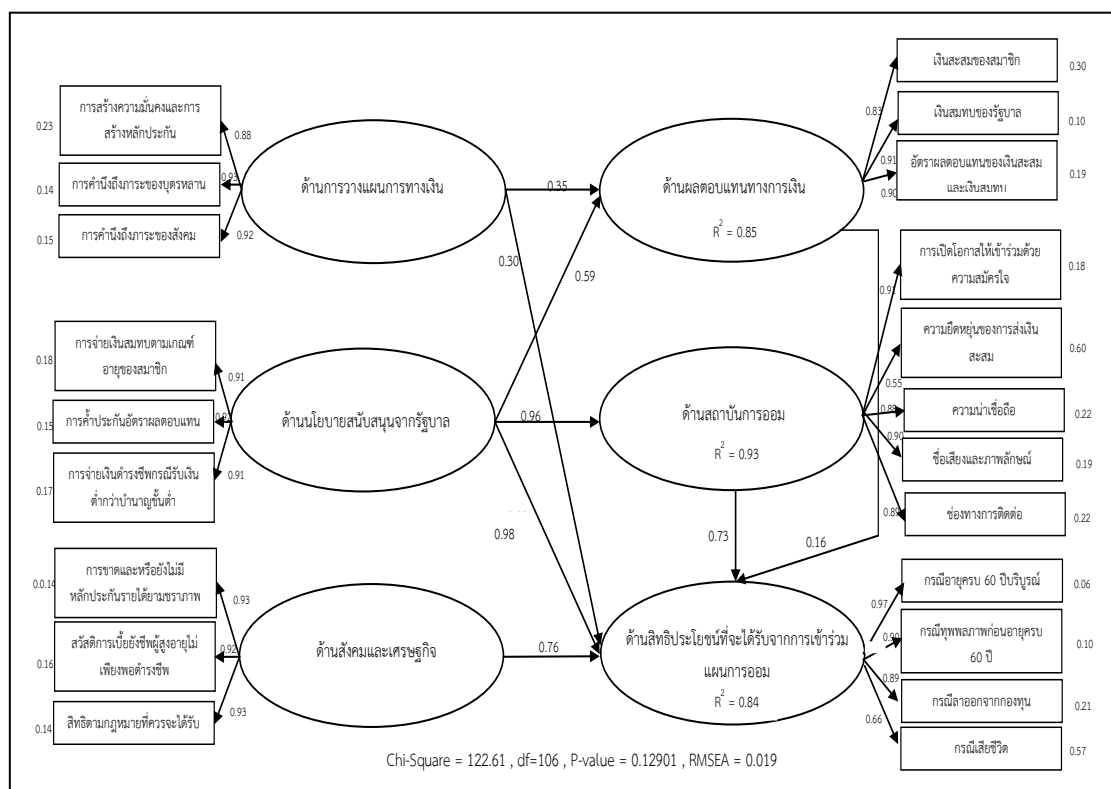
จากการพิจารณาโมเดลการวัด (Measurement Model) พบว่า ตัวแปรแฝงทุกตัวสามารถใช้แทนตัวแปรสังเกตได้ดี โดยน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 122.61 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 106 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.129 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation, (RMSEA) เท่ากับ 0.02 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ต่อองศาอิสระ (Chi-Square df) มีค่าเท่ากับ 1.157

ตารางที่ 2 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่าน กอช. ของแรงงานนอกระบบฯ

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	ผลตอบแทนทางการเงิน			สถาบันการออม			สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ผลตอบแทนทางการเงิน	-	-	-	-	-	-	0.16*	-	0.16*
	-	-	-	-	-	-	(0.08)	-	(0.08)
	-	-	-	-	-	-	2.04	-	2.04
การวางแผนทางการเงิน	0.35**	-	0.35**	-	-	-	0.30**	0.05*	0.35**
	(0.09)	-	(0.09)	-	-	-	(0.13)	(0.03)	(0.13)
	3.97	-	6.63	-	-	-	2.43	1.97	2.82
นโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล	0.59**	-	0.59**	0.96**	-	0.96**	0.98**	0.80**	1.78
	(0.09)	-	(0.09)	(0.04)	-	(0.04)	(0.40)	(0.24)	(0.25)
	6.63	-	6.63	22.57	-	22.57	2.67	3.55	0.79
สถาบันการออม	-	-	-	-	-	-	0.73**	-	0.73**
	-	-	-	-	-	-	(0.23)	-	(0.23)
	-	-	-	-	-	-	3.38	-	3.38
สังคมและเศรษฐกิจ	-	-	-	-	-	-	0.76**	-	0.76**
	-	-	-	-	-	-	(0.15)	-	(0.15)
	-	-	-	-	-	-	5.46	-	5.46
R ²	0.85			0.93			0.84		
Chi-Square = 122.61 , df =106, P-value = 0.129, RMSEA = 0.02 GFI = 0.97 ,AGFI =0.94, CFI = 1.00, SRMR =0.01 , NFI = 1.00									

ผลการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง พบว่า 1.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลตอบแทนทางการเงิน ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน และนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลตอบแทนทางการเงิน โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.35 และ 0.59 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถาบันการออม ได้แก่ นโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสถาบันการออม โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.96 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน สถาบันการออม สังคมและเศรษฐกิจ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.30, 0.73, 0.76

ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลตอบแทนทางการเงิน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.16 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.98 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ การวางแผนทางการเงิน ยังมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม โดยผ่านผลตอบแทนทางการเงิน โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.05 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม โดยผ่านสถาบันการออม โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.80 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รูปภาพที่ 2 โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ จังหวัดอ่างทอง หลังปรับค่าความสอดคล้อง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม และนอกจากนี้ การวางแผนทางการเงินยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออมโดยผ่านปัจจัยด้านผลตอบแทน

ทางการเงินอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพแสน พรหมอินทร์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีการวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน การคิดและวางแผน การออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีสัดส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว ปัจจัยหลักที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ คือ ให้ผลตอบแทนสูง คิดเป็นร้อยละ 68.80 รองลงมา ได้แก่ ความสะดวกในการใช้บริการ พนักงานให้การแนะนำ และดูแลเป็นอย่างดี การจ่ายภาระผูกพันที่ได้รับเงินต้นคืนแน่นอนไม่สูญหาย และปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการออม เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากที่สุด คือ การวางแผนทางการเงิน รองลงมา ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน และงานวิจัยของ วรเวศม์ สุวรรณระดาและสมประวิณ มั่นประเสริฐ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย: การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจในระดับจุลภาค ผลการศึกษาพบว่า การมีลักษณะนิสัยรู้จักการวางแผนในการดำเนินชีวิตจะส่งผลให้ผู้มีงานทำออมเงิน สำหรับระดับอัตราการออมเงินนั้น ลักษณะนิสัยการรู้จักวางแผนชีวิตมีส่วนสำคัญในการเพิ่มระดับอัตราการออม และการศึกษาพฤติกรรมการออมระยะยาวเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า ระดับรายได้ ความสม่ำเสมอของกระแสรายได้ และการมีลักษณะนิสัยที่มีการวางแผนในการดำรงชีวิตทำให้ผู้มีงานทำมีการออมระยะยาวเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้คนออมเงิน ของ เคนส์ (Keynes) ซึ่งอธิบายได้ว่า แรงจูงใจที่ทำให้คนออมเงินมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ประกอบด้วย การออมเนื่องจากการวางแผนการใช้จ่ายในชีวิต (Life-Cycle Motive) การออมเพื่อเป็นมรดกแก่บุตรหลาน (Bequest Motive) การออมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรสนิยมการใช้จ่าย (Improvement Motive) การออมเพื่อความต้องการในการซื้อสินค้าคงทน (Downpayment Motive) การออมเนื่องจากผลตอบแทนและการเพิ่มค่าขึ้นของสินทรัพย์ (Intertemporal Substitution Motive) การออมเพื่อการลงทุนทางธุรกิจ (Enterprise Motive) การออมเพื่อป้องกันความไม่แน่นอน ในชีวิต (Precautionary Motive) การออมเนื่องจากนิสัยตระหนี่ (Avarice Motive) และการออมเนื่องจากความรู้สึกต้องการมีเอกภาพทางการเงิน (Independence Motive)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมแผนการออม หรือกล่าวได้ว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แรงงานนอกระบบกำลังเผชิญอยู่นั้น มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมแผนการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา พรหมสมัย (2556) ที่ได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานนอกระบบในเรื่องบำนาญเพื่อการชราภาพ ผลการศึกษา พบว่า มาตรการทางกฎหมายของไทยในการคุ้มครองแรงงานนอกระบบ เกี่ยวกับบำนาญ เพื่อการชราภาพยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ ได้แก่ ปัญหาลักษณะของระบบบำนาญเพื่อการชราภาพที่มุ่งเน้นคุ้มครองเฉพาะแรงงานในระบบ ส่วนแรงงานนอกระบบที่มีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้มีงานทำทั้งประเทศยังไม่ได้รับความคุ้มครอง งานวิจัยของ อธิธิรุจน์ กันสิทธิ์ (2551) ที่ได้ศึกษาการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุด คือ จำนวนเงินสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 300 บาทน้อยเกินไป รองลงมาคือ

ผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 60 ปี ไม่ได้รับเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพครบทุกคน และมีข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เพียงพอ ต่อการดำรงชีพ และควรเพิ่มงบประมาณการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 60 ปี ให้ได้รับอย่างทั่วถึง งานวิจัยของ ปิยพล บุญมี (2553) ได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการ: ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ ผลการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มแรงงานนอกระบบนั้นกฎหมายมีบทบัญญัติที่ยังไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบไม่ได้รับความเป็นธรรมและความเท่าเทียมในการเข้าถึงสวัสดิการ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหากฎหมาย 2 แนวทาง ได้แก่ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง และเสนอ ให้มีการออกกฎหมายเฉพาะในรูปแบบของพระราชบัญญัติสวัสดิการสำหรับกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับสวัสดิการเช่นเดียวกับแรงงานในระบบ และงานวิจัยของ ภัทรดนัย ใหม่พระเนตร (2552) ได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการแรงงานนอกระบบในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผลการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการให้กับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในกลุ่มแรงงาน นอกระบบของประเทศไทยมีปัญหาในเรื่องการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา ปัญหาสวัสดิการด้านการประกันสังคมของแรงงานนอกระบบ กรณีผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และปัญหาสวัสดิการด้านหลักประกัน รายได้ จึงควรได้รับการคุ้มครองสวัสดิการต่างๆ เหมือนเช่นผู้ใช้แรงงานในระบบ โดยเสนอแนวทาง การแก้ไข 2 แนวทาง ได้แก่ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายปัจจุบันที่เกี่ยวข้องและการออกกฎหมายโดยเฉพาะ เป็นพระราชบัญญัติสวัสดิการและสวัสดิภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมแผน การออม โดยผ่านปัจจัยด้านสถาบันการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ คูศิริสิน (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน ได้แก่ ปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออมที่มีความหลากหลายและมีความปลอดภัย ไม่ลดมูลค่า ด้านผลตอบแทนจากการออม คือ อัตราดอกเบี้ยที่ได้รับ ด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการออม เช่น มีเจ้าหน้าที่มาเชิญชวน การจัดกิจกรรมและ การรณรงค์ เพื่อกระตุ้นการออมผ่านสื่อต่างๆ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านภาวะเงินเฟ้อและปัจจัยด้านนโยบาย ส่งเสริมการออมจากรัฐ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางในการกระตุ้นให้แรงงานนอกระบบตัดสินใจเข้าร่วมแผนการออมเพื่อการบำนาญยามชราภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ด้านผลตอบแทนทางการเงิน ควรมีการเน้นย้ำหรือสื่อความให้แรงงานนอกระบบเห็นความสำคัญของการสร้างเงินบำนาญที่จะนำไปใช้ในยามชราภาพนั้น ถูกสร้างขึ้นมาจาก 2 แหล่ง คือ เงินสะสมซึ่งมาจากเงินออมในส่วนของสมาชิก และเงินสมทบของรัฐบาล และควรเน้นย้ำอัตราผลตอบแทนของเงินสะสมและเงินสมทบที่รัฐบาลค้ำประกันผลตอบแทนถือว่าค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการออมรูปแบบอื่น

2. ด้านการวางแผนทางการเงิน ควรมีการเน้นย้ำหรือสื่อความให้แรงงานนอกระบบเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน รวมทั้งจะต้องมีการส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบลงมือวางแผนทางการเงิน

3. ด้านนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล ควรมีการชูจุดเด่นของแผนการออมนี้ โดยการเน้นจุดเด่นด้านนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล ที่มีการจ่ายเงินสมทบให้ทุกครั้งเมื่อสมาชิกส่งเงินสะสมเข้ากองทุน โดยรัฐบาลจะจ่ายสมทบให้ตามเกณฑ์อายุของสมาชิก มีการค้ำประกันอัตราผลตอบแทน

4. ด้านสถาบันการออม ควรมีการเน้นย้ำให้แรงงานนอกระบบเห็นความสำคัญของกองทุนการออมแห่งชาติ โดยจะต้องพยายามสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ว่า สถาบันการออมนี้ที่เปิดโอกาสให้เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ มีความยืดหยุ่นสูงของการส่งเงินสะสม กล่าวคือ หากสมาชิกไม่ได้ส่งเงินสะสม ความเป็นสมาชิกภาพก็ยังคงอยู่ มีความน่าเชื่อถือ มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี และมีช่องทางการติดต่อที่ง่าย ผ่านสถาบันการเงินของรัฐที่มีสาขาครอบคลุมกระจายทั่วทุกอำเภอ

5. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ควรมีการเน้นย้ำให้แรงงานนอกระบบรู้ทันและตระหนักถึงสถานการณ์ทางสังคมที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แรงงานนอกระบบที่อยู่ในวัยชราภาพหรือกำลังจะก้าวเข้าสู่วัยชราภาพ ก็กำลังเผชิญปัญหาสำคัญ ได้แก่ การขาดหรือยังไม่มีหลักประกันรายได้ยามชราภาพ สวัสดิการเบียดบังชีพผู้สูงอายุที่รัฐบาลจัดเป็นสวัสดิการให้ นั้นยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และสิทธิตามกฎหมายที่ควรจะได้รับสวัสดิการเท่าเทียมกับแรงงานในระบบ

6. ด้านสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมแผนการออมควรมีการเน้นย้ำให้แรงงานนอกระบบเห็นความสำคัญและเห็น ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมแผนการออมว่าจะได้รับสิทธิประโยชน์กรณีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ กรณีทุพพลภาพก่อนอายุครบ 60 ปี กรณีลาออกจากกองทุน และกรณีเสียชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ทำให้แรงงานนอกระบบบางส่วนไม่เข้าร่วม แผนการออมผ่านกองทุนการออมแห่งชาติ ตลอดจนศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมแผนการออมแล้วไม่สามารถ ส่งเงินเข้ากองทุนได้อย่างต่อเนื่องตามเงื่อนไข

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับมีการศึกษาถึงจำนวนเงินหรืออัตราเงินออมที่เห็นว่าเหมาะสม และจะเป็นเงินบำนาญที่เพียงพอต่อการดำรงชีพในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กองทุนการออมแห่งชาติ. (2558). **กองทุนการออมแห่งชาติ**. เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2558. เข้าถึงจาก

<http://www.nsf.or.th/>

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. (2556). **ระบบการออมเพื่อการเกษียณ**. เข้าถึงเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2559.

เข้าถึงได้จาก <http://www.gpf.or.th/thai2013/index.asp>

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิตเซ็นเตอร์. (2558). **กองทุนการออมแห่งชาติ หลักประกันเพื่อคนวัยเกษียณ**. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2559. เข้าถึงจาก <http://money.kapook.com/view124571.html>
- วันวิสาข์ จำรัส. (2552). “การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา และ วรพรรณ ชาญต์วิทย์. (2553). **สวัสดิการยามชรา บำนาญแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: คิว พี.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มันประเสริฐ. (2551). “ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย : การศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค.” (Online).http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~msompraw/Saving_NCE2009.pdf, 3 มกราคม 2559
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). **ประชากรไทยในอนาคต**. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงจาก http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/Annual_Conference/Conferencell/Article/Article02.htm
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **รายงานค่าสถิติประชากร**. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงจาก <http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefaultFinal.aspx?catid=1>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **สรุปผลที่สำคัญการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558). **การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2556). **ปัญหาโครงสร้างประชากรสูงอายุเราจะจัดการอย่างไรกับภาระการคลังในอนาคต**. เข้าถึงเมื่อ 2 มกราคม 2559. เข้าถึงจาก <http://www.fpo.go.th/FPO/index2.php?mod=Content&file=contentview&contentID=CNT0002919&categoryID=CAT0000146>
- สำนักนโยบายการออมและการลงทุน กระทรวงการคลัง. (2558). **ระบบบำเหน็จบำนาญของไทย**. เข้าถึงเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก http://www.fpo.go.th/S-I/Source/Article/Article_146.pdf

ภาษาต่างประเทศ

- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). **Alternative ways of assessing model fit**. In: K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Beverly Hills, CA: Sage.
- Diamantopoulos, A. and Siguaw, J. A. (2000). **Introducing LISREL**. London: Sage Publications.

- Franco Modigliani and Richard Brumberg. (1954). **Utility Analysis and the Consumption Function: An Interpretation of the Cross-Section Data.** In *Post-Keynesian Economics*. Eds: Kenneth Kuhihara, New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Gore, William J. and J.W. Dyson, ed. (1964). **The Making of decision : A reading in administrative behavior.** New York : The Free Press of Glences Collier of Macmillan.
- Hair, J., Blach, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). **Multivariate data analysis.** (7th ed.). Upper saddle River, New Jersey: Pearson Education International.
- Harrison, F.E. (1981). **The managerial decision-making process.** Boton: HoughtonMifflin.
- International Labour Oqganization. (2543). **ประมาณการอัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยสูงอายุ.** เข้าถึงเมื่อ 2 มกราคม 2559. เข้าถึงจาก <http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/lang—en/index.htm>
- John Maynard Keynes. (1936). **The General Theory of Employment, Interest and Money.** London: MacMillan.
- Joreskog, Karl G. and Sorbom. (1993). **LISREL 8 Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language.** Chicago: Scientific Software International.